

Toinen kotimainen kieli, A1-oppimäärä vuosiluokilla 1–2 ruotsi

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen_vuosiluokkien_1-2_a1-kielen_opetussuunnitelman_perusteet.pdf.

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Toisen kotimaisen kielen opetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus kouluyhteisön ja ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla Pohjoismaita. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttisista tilanteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vuosiluokilla 1–2 toisen kotimaisen kielen opetuksen erityisenä tehtävänä on

herättää oppilaiden myönteinen asenne ruotsin tai suomen kielen oppimiseen sekä vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoa rohkeasti. Opetus herättelee oppilaiden uteliaisuutta kieliin ja se tukee oppilaan kykyä havainnoida ja hyödyntää ympäröivässä maailmassa olevia kielellisiä ja kulttuurisia virikkeitä.

Opetuksessa tarjotaan monipuolisia kokemuksia ruotsin tai suomen kielestä sekä ruotsin tai suomen kieleen liittyvistä kulttuureista. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa korostuu oppimisen ilo, vaihtelevat työtavat, toiminnallisuus ja suullinen vuorovaikutus arkeen

liittyvissä tilanteissa. Käsiteltävät aihepiirit valitaan yhdessä oppilaiden kanssa heitä itseään kiinnostavista aiheista ja niitä käsitellään monipuolisesti. Opetuksen alussa oppilaalta ei edellytetä luku- ja kirjoitustaitoa. Oppilaan kiinnostusta suullista ja kirjoitettua kieltä kohtaan herätellään ja lisätään. Vähitellen lisätään myös oppilaan kiinnostusta lukemista ja kirjoittamista kohtaan.

Ruotsin kielen A1-oppimäärän työtapoihin ja oppimisympäristöihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 1–2

Työtapojen valinnassa tulee ottaa huomioon erilaiset ja eri taustoista tulevat oppijat sekä oppilaiden ikäkausi ja kehitysvaihe. Työtapojen tulee olla monipuolisia, oppilaslähtöisiä ja oppilaita osallistavia. Työtapoja valittaessa lähtökohtana ovat toiminnallisuus ja tutkiva oppiminen. Opetusta voidaan eheyttää niin, että ruotsin kielen taitojen oppiminen nivotaan muiden oppiaineiden opetukseen.

Työtavoilla ohjataan oppilaita monipuoliseen vuorovaikutukseen, yhteiseen pohtimiseen, kielelliseen uteliaisuuteen ja päättelyyn sekä yhteistyötaitojen kehittämiseen. Työtavoissa yhdistyy leikinomaisuus, musiikki, draama, pelit ja liike sekä eri aistien hyödyntäminen. Oppilaille tarjotaan suullisen vuorovaikutuksen lisäksi mahdollisuuksia tutustua ruotsin kieleen ja oppia sitä myös kirjoitetun kielen kautta. Oppilaita ohjataan pohtimaan ruotsin kielen oppimistaan esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla sekä vähitellen ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetuksessa voidaan hyödyntää koko koulua ja koulun lähiympäristöä oppimisympäristöinä. Monikielisyys, kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus ovat näkyvissä oppimisympäristöissä. Ruotsin kieli kuuluu ja näkyy oppimistilanteissa ja oppilaalle tutuissa vuorovaikutustilanteissa. Oppimisympäristöjä voidaan muuttaa erilaisiin kielenoppimistilanteisiin sopiviksi ja siten mahdollistaa monipuoliset työtavat sekä työskentely ryhmissä ja itsenäisesti. Oppimisympäristöjä suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppimisympäristöt tukevat oppilaan luontaista uteliaisuutta ja kokeilunhalua sekä leikkisyyttä ja mielikuvitusta, jotta oppilas rohkaistuu käyttämään vähäistäkin kielitaitoaan alusta asti. Oppimisympäristöjen avulla vahvistetaan oppilaiden monilukutaidon kehittymistä hyödyntämällä opetuksessa esimerkiksi kuvia, liikettä, ääntä ja erilaisia didaktisia välineitä. Opetuksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia tutustua ruotsin kieleen ja ruotsin kieleen liittyvään kulttuuriin hyödyntämällä erilaisia oppimisympäristöjä sekä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi verkkoyhteyksiä muiden ruotsin kieltä puhuvien kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen A1-oppimäärässä vuosiluokilla 1–2

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu, kielenopiskelutaitojen vahvistaminen sekä toiminnalliset, luovuutta ja osallisuutta edistävät työtavat tukevat oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaille tarjotaan tilaisuuksia tutustua myös muihin koulun tarjoamiin kieliin. Oppilaille kerrotaan monipuolisen kielitaidon merkityksestä ja heitä kannustetaan opiskelemaan monipuolisesti kieliä.

Opetus tulee järjestää oppilaiden lähtökohdat huomioon ottaen ja opetusta tulee tarvittaessa eriyttää. Oppilaalla on oikeus saada oppimisen tukea tuen tarpeen ilmetessä. Oppilaan vapauttamiseen kielen opiskelusta tulee olla erityisen painavat syyt ja sen tulee perustua jokaisen oppilaan osalta yksilölliseen harkintaan. Oppimisen ja koulunkäynnin tuesta

määrätään Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 luvussa 7. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille. Oppilaita ohjataan löytämään itselleen sopivaa ja kiinnostavaa oppimista edistävää aineistoa esimerkiksi verkosta tai kirjastosta.

Oppilaan oppimisen arviointi ruotsin kielen A1-oppimäärässä vuosiluokilla 1–2

Lukuvuoden aikana toteutettavan arvioinnin ensisijainen tehtävä on ohjata oppimista kannustavan palautteen avulla. Opettajan antama palaute antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi oppimisen tavoitteista sekä omista taidoista ja niiden kehittämisestä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että opettaja antaa oppilaille mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan eri tavoin. Oppilaat harjoittelevat opettajan ohjaamana itse- ja vertaisarvioinnin taitoja osana kielten opiskelua.

Lukuvuoden päätteeksi A1-kielen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi tekemiensä havaintojen perusteella oppilaiden osaamista suhteessa kaikkiin opetussuunnitelman perusteissa oppimiselle asetettuihin tavoitteisiin. Opettajan arvioidessa oppilaiden oppimista on huolehdittava siitä, että oppilaat voivat osoittaa osaamistaan eri tavoin.

Paikallinen opetussuunnitelma

A1-kieltä arvioidaan sanallisesti asteikolla: “Olet saavuttanut tavoitteet erittäin hyvin / hyvin / melko hyvin / osan tavoitteista / Tavoitteet ovat vielä saavuttamatta.” Monipuolisen arviointimateriaalin keräämisessä voi käyttää myös sähköisen formatiivisen arvioinnin työkaluja oppilaiden taidot huomioiden.

Vuosiluokkien 1–2 tavoitteet

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

T1 Tutustutaan, mitä kieliä ja kulttuureita koulussa, lähiympäristössä ja Pohjoismaissa on. Ohjata oppilasta ymmärtämään suomen ja ruotsin kielen asemaa kansalliskielinä. Ohjata oppilasta tunnistamaan ruotsin kieli muista kielistä.

- Oppimisen tavoite: Oppilas oppii tiedostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta arjessaan sekä tunnistamaan ruotsin kielen muista osaamistaan kielistä. (Tavoitetta ei arvioida.)
- S1: Pohditaan yhdessä, mitä kieliä koulussa, lähiympäristössä ja Suomessa ja Pohjoismaissa puhutaan ja tutustutaan niissä esiintyviin kulttuureihin. Keskustellaan eri kielten yhtäläisyyksistä ja eroista.
- Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L5, L7

Paikallinen opetussuunnitelma

Havainnoidaan, miten ruotsin kieli kuuluu ja näkyy Kirkkonummella.

T2 Ohjata oppilasta arvostamaan omaa kielitaustansa sekä kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta.

- Oppimisen tavoite: Oppilas oppii arvostamaan omaa kielitaustansa sekä eri kieliä ja kulttuureja. (Tavoitetta ei arvioida.)
- S1: Pohditaan yhdessä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkitystä ja arvoa eri yhteisöille.

- Laaja-alainen osaaminen: L1, L2

Kielenopiskelutaidot

T3 Tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä muiden kanssa ja toimia ryhmässä.

- Oppimisen tavoite: Oppilas oppii yhteistyö- ja ryhmätyötaitoja.
- S2: Harjoitellaan tekemään yhteistyötä ja työskentelemään pareittain ja ryhmissä.
- Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L6

T4 Ohjata oppilasta tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä sekä arvaamaan ja päättämään yksittäisten sanojen ja ilmausten merkityksiä.,

- Oppimisen tavoite: Oppilas oppii arvaamaan ja päättämään sanojen ja ilmausten merkityksiä sekä tekemään havaintoja kielestä ja kielenkäytöstä. (Tavoitetta ei arvioida.)
- S2: Havainnoidaan pääsääntöisesti puhuttua kieltä. Harjoitellaan sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaidon perusteella.
- Laaja-alainen osaaminen: L1, L4, L5

T5 Tutustutaan erilaisiin tapoihin oppia kieliä ja kokeillaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat oppilaalle parhaiten. Harjoitellaan yhdessä asettamaan tavoitteita kielten opiskelulle.

- Oppimisen tavoite: Oppilas oppii tunnistamaan, kokeilemaan, harjoittelemaan ja käyttämään erilaisia kielenopiskelutaitoja.
- S2: Pohditaan, miten kieliä opitaan ja miten kieliä voi oppia. Harjoitellaan erilaisia tapoja opiskella kieltä. Harjoitellaan arvioimaan omaa kielitaitoa itse- ja vertaisarvioinnin keinoin käyttämällä esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua.
- Laaja-alainen osaaminen: L1, L7

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

T6 Rohkaista oppilasta käyttämään kieltä monipuolisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

- Oppimisen tavoite: Oppilas oppii käyttämään kieltä viestintäkumppanin tukemana joissakin yleisimmän toistuvissa viestintätilanteissa.
- S3: Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Keskeisiä sisältöjä ovat eri kielenkäyttötarkoituksiin liittyvät tilanteet, kuten tervehtiminen, hyvästely, omasta itsestä kertominen ja arkeen liittyvät kielenkäyttötilanteet. Opetuksessa harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa. Osana vuorovaikutusta harjoitellaan sanastoa ja rakenteita fraaseina esimerkiksi laulujen, leikkien, draaman ja pelillistämisen avulla.
- Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L4, L6, L7

T7 ohjata oppilasta hyödyntämään non-verbaalisia keinoja ja käyttämään erilaisia keinoja päätellä sanojen merkityksiä. Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia oivalluksiaan sekä viestin ymmärtämiseen liittyviä vaikeuksia.

- Oppimisen tavoitteet: Oppilas oppii hyödyntämään erilaisia apukeinoja kuten eleitä, ilmeitä, sanastoja ja TVT-taitoja selviytyäkseen vuorovaikutustilanteista. Oppilas oppii arvaamaan tai päättämään yksittäisten sanojen merkityksiä. Oppilas oppii ilmaisemaan, onko ymmärtänyt kuulemansa. Oppilas oppii tuomaan esille omia oivalluksiaan.
- S3: Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Harjoitellaan erilaisten viestinnässä tarvittavien apukeinojen, kuten eleiden ja piirtämisen käyttöä. Harjoitellaan

sanojen merkitysten päättelyä asiayhteyden, yleistiedon tai muiden kielten osaamisen perusteella. Harjoitellaan ilmaisuja, joita tarvitaan, kun viestin ymmärtämisessä on vaikeuksia.

- Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L3, L4, L7

T8 Rohkaista oppilasta käyttämään ruotsin kieltä viestintätilanteeseen ja kulttuuriin sopivalla tavalla.

- Oppimisen tavoite: Oppilas oppii käyttämään muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.
- S3: Totutellaan käyttämään kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia arjen vuorovaikutustilanteissa, kuten tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen ja avun pyytäminen. Harjoitellaan luontevaa reagointia vuorovaikutustilanteissa.
- Laaja-alainen osaaminen: L2, L4, L6, L7

Paikallinen opetussuunnitelma

Keskeisiä kielenkäyttötilanteita:

- tervehdyksiä
- tutustumista toisiin (lyhyitä kysymyksiä ja vastauksia)
- kohteliaisuusfraseja

Yllämainittuja kielenkäyttötilanteita laajennetaan toisella luokalla ryhmän taitojen ja oppilaan kiinnostuksen mukaan. Laulujen ja leikkien lisäksi aloitellaan sanojen kirjoitusasuun tutustumista.

Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä

T9 Ohjata oppilasta ymmärtämään kohdekielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa.

- Oppimisen tavoite: Oppilas oppii ymmärtämään muutamia kuulemiaan ja näkemiään sanoja ja ilmauksia.
- S3: Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilas tutustuu ensisijaisesti puhuttuihin teksteihin ja vähitellen myös kirjoitettuihin teksteihin sekä arjessa kuuluvaan ja näkyvään kieleen. Harjoitellaan hahmottamaan ruotsin kielen äänneitä ja sanapainoa. Ymmärtämistä harjoitellaan esimerkiksi laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden ja kuvien avulla.
- Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L3, L4, L5, L7

Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä

T10 Ohjata oppilasta käyttämään ruotsin kielen tavallisimpia sanoja ja ilmauksia oppilaille tutuissa tilanteissa erityisesti puheessa sekä harjoittelemaan ääntämistä.

- Oppimisen tavoite: Oppilas oppii käyttämään tavallisimpia sanoja ja ilmauksia puheessa sekä ääntämään niitä ymmärrettävästi.
- S3: Sisältöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden arki ja kiinnostuksen kohteet. Sisältöjä valitaan yhdessä oppilaiden kanssa. Harjoitellaan runsaasti ja monipuolisesti ruotsin kielen ääntämistä ja sanapainoa. Sanastoa ja rakenteita harjoitellaan osana vuorovaikutusta erilaisissa oppilaille tutuissa tilanteissa sekä esimerkiksi kuvien, laulujen, leikkien, lorujen, tarinoiden, draaman ja pelillistämisen avulla. Tarjotaan vähitellen mahdollisuuksia tutustua kirjoittamiseen.
- Laaja-alainen osaaminen: L1, L2, L3, L4, L5, L7

Paikallinen opetussuunnitelma

Keskeisiä aihepiirejä ovat esimerkiksi:

- omasta itsestä kertomista
 - nimen ja iän kertomista
 - omasta perheestä kertomista
 - harrastuksia
- värien harjoittelu
- viikonpäivien harjoittelu
- lukusanojen harjoittelu (esim. 0–12)

Lisäksi voidaan valita lisää sanastoa esimerkiksi seuraavista aihepiireistä: ruoka, eläimet, sää, koti, koulu, vaatteita.

Yllämainittuja aihepiirejä laajennetaan toisella luokalla ryhmän taitojen ja oppilaan kiinnostuksen mukaan. Laulujen ja leikkien lisäksi aloitellaan sanojen kirjoitusasuun tutustumista.

Paikallinen opetussuunnitelma

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet ruotsin kielen opetuksessa vuosiluokilla 1–2.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen: Oppilas oppii muodostamaan yksinkertaisia kysymyksiä ruotsin kielellä ja hakemaan niihin vastauksia sekä itsenäisesti että yhdessä toisten kanssa. Vertaisoppimista käytetään runsaasti ja näin vahvistetaan yhdessä työskentelyn taitoja. Oppilas oppii päättelemään sanojen merkityksiä asiayhteydestä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu: Oppilaita ohjataan pohtimaan kielellisiä juuriaan ja tutustumaan eri kieliin ja kulttuureihin. Oppilaiden ruotsin kielen käyttöä rohkaistaan: vähäinkin kielitaito riittää itsensä ilmaisuun. Kiinnitetään huomiota kohteliaisiin ilmaisiin.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot: Harjoitellaan tunnetaitoja ja sosiaalisia taitoja ruotsin kielen opiskelun osana esimerkiksi pelaamalla, leikkimällä ja tekemällä oppimistehtäviä yhdessä esimerkiksi ryhmä- ja paritöissä.

L4 Monilukutaito: Ruotsin kielen opiskelussa hyödynnetään oppilaiden ikäkauteen sopivia monenlaisia tekstejä, esimerkiksi lehtiä, kirjoja, videoita ja musiikkia. Samalla harjoitellaan kirjoitettujen ja kuvallisten tekstien tulkintaa.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen: Voidaan hyödyntää sähköisiä oppimislejkejä ja oppimisympäristöjä. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä myös omien kuva- ja puhetuotosten tekemisessä.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys: Painotetaan vastuullista työn loppuun suorittamista ja pitkäjänteisyyttä. Mietitään tilanteita, joissa tarvitaan ruotsin kielen osaamista.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen: Oppilaat ovat ruotsin kielen opintojen alusta alkaen mukana pohtimassa ja suunnittelemassa omaa opiskeluaan ja oman ryhmänsä tavoitteita ja toimintatapoja.